

Vervolg advies: 'zingen in de kerk'

Versie 5.2

Op 20 mei hebben wij als werkgroep 'zingen in de kerk' ons eerste advies uitgebracht. Mede rekening houdend met de diverse wetenschappelijke onderzoeken waaruit is gebleken dat het risico op onderlinge overdracht van het coronavirus vele malen hoger is bij zingen dan bij stil zitten.

Eerste advies: 20 mei – 30 juni 2020:

De strekking van het advies in mei was: niet zingen.

Tweede advies: 1 juli – 27 september 2020:

Dit advies had de strekking 'wees voorzichtig met zingen, doe het met beleid en laat het mede afhangen van de grootte van de kerkzaal en de aanwezige ventilatievoorzieningen'. Om dat verantwoord te kunnen inschatten hebben wij toen ook een rekentool in de [website](#) ter beschikking gesteld. Deze rekentool wordt door veel gemeenten gebruikt.

Derde advies: 28 september – 11 oktober 2020:

Op 28 september hebben we gemeld dat de situatie, gelet op de exponentieel oplopende besmettingsgraad, veranderd is. Ons derde advies was daarom: zie af van samenzang tijdens de diensten in regio's met code 'zorgelijk' (risiconiveau 2 en eventueel binnenkort ook risiconiveau 3).

Vierde advies: 12 oktober 2020 – 11 januari 2021:

Door de hoge mate van de besmettingen in de maatschappij naderen we de grenzen van het door ons opgestelde rekenmodel. Onze rekenmodel gaat uit van 1 besmet persoon in een kerk maar met de huidige besmettingsgraad is dat een steeds minder waarschijnlijk uitgangspunt.

Ons advies was dan ook om de kerken te vragen een bijdrage te leveren aan het inperken van het risico door deze verkeers-, en contactmomenten.

Het advies in deze versie 4.0 concreet:

1. Stop met gemeentezang en beperk dit tot max. 5 voorzangers/essen.
2. Breng de contactmomenten terug door het aantal bezoekers te maximaliseren tot 50%* van de eerder toegestane aantallen, op basis van de 1,5 mtr regel. Als bij de halvering van het aantal personen de oorspronkelijke drempel van 30 personen onderschreden wordt kan de oorspronkelijke 30 personen grens gehanteerd worden.
3. Gebruik mondkapjes bij de verplaatsingen.

Juist daarom is het zo belangrijk om in ruimten waarin gezongen wordt fors te ventileren en (zeker nu die Engelse variant rond waart) ook mondkapjes te dragen (juist ook TIJDENS het zingen).

Overwegingen:

Ons advies richt zich op een risicotaxatie, en dat is altijd lastig. De definitie van risico is kans X effect. Met ca 5000 kerken constateren wij dat de kans op besmetting in de kerk relatief klein is maar wel effect erg groot. Zo zijn er bij recente uitbraken doden te betreuren.

In de statistieken zegt dat wellicht niet eens zo veel maar als dit een bekende of familie betreft dan zegt dit alles. Als werkgroep gaan wij niet op de plaats staan van de kerkenraad; Zij zijn verantwoordelijk voor het al dan niet zingen in de kerk.

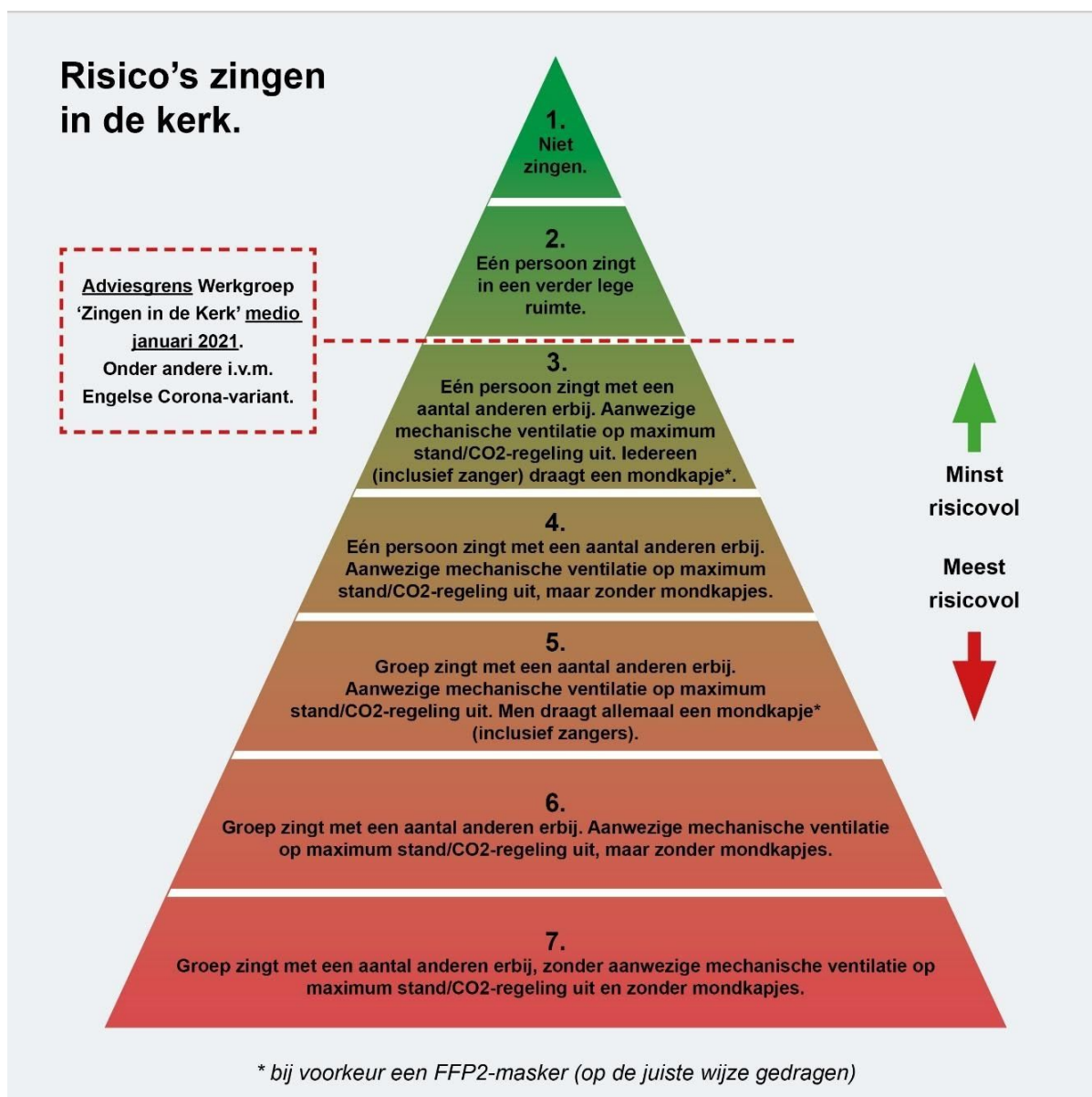
Toch is het goed om u te melden dat er bij zingen een factor 40 tot 200 (laatst in extreem geval) meer aerosolen en virussen de lucht in gestrooid worden dan bij stil zitten.

Wij hebben gemeld dat we ons advies zullen heroverwegen zodra het aantal besmettingen weer op een lager of acceptabel niveau is in de diverse regio's. Het moment van heroverwegen is er nu, echter helaas op basis van het opgelopen aantal besmettingen en een hoger besmettingsgevaar. We staan in de situatie waarbij we geconfronteerd worden met twee ernstige uitbraken; Biddinghuizen en Julianadorp, alsmede een ernstige dreiging veroorzaakt door de mutatie in het Covid virus genaamd: "de Britse variant". Het onderzoek hierin loopt. Het is vrijwel zeker dat bij de verspreiding van de virusdeeltjes via aerosolen, het zingen de oorzaak is geweest. Dan rijst de vraag; zingen is waardevol maar was zingen dit waard?

Vijfde en actieve advies, vanaf 12 januari 2021:

Het is gevaarlijk om te zingen met een groep of in een dienst, en dat raden wij daarom sterk af.

Wij geven middels onderstaande piramide de relatie aan tussen gevaar en maatregelen. Wij adviseren u boven de rode lijn te blijven en dus **niet te zingen** tijdens de dienst.

Helder moet zijn dat als u ondanks bovenstaand advies toch besluit een zangopname te maken, dat de ruimte na afloop goed geventileerd wordt. 10 Minuten de ramen en deuren wijd open én een half uur lang de ventilatie/ lucht behandeling in de hoogste stand.

De werkgroep; zingen in de kerk.

12 jan. 2021. De werkgroep “zingen in de kerk” bestaat uit:

dr. ir. Atze Boerstra – directeur bba binnenmilieu & vice-president REHVA

ir. Bert van Dorp – Dir. R&D Orange Climate BV

Henk Willem van Dorp MBA – DGA Van Dorp BV vz.

ing. Jaap Dijkgraaf – directeur DWA adviesbureau

dr.ir. Francesco Franchimon – Franchimon ICM

prof. ir. Peter Luscuere – hoogleraar TU Delft

Ds. Dr W. van Iperen classis predikant PKN (toehoorder).

Dr.Ir. K.Wisse Sen. Adviseur DWA adviesbureau.

De ondertekenaars van deze brief vormen een expertgroep op het gebied van ventilatie en een gezond binnenmilieu. De leden zijn goed bekend met de kerkelijke praktijk in Nederland, en een aantal leden zijn actief met het onderzoeken en publiceren van wetenschappelijk onderzoek en casestudies naar de relatie tussen (kerkelijke) samenkomsten en het risico op de verspreiding van het virus (ook in relatie tot binnen zingen).